

ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN EVLİLİK UYUMLARININ SOSYO- DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

EVALUATION OF THE MARITAL ADJUSTMENT OF MOTHERS WITH DISABLED CHILDREN IN THE LIGHT OF SOCIO-DEMOGRAPHIC VARIABLES

Mustafa GÜLER¹

Başvuru Tarihi: 21.12.2020 Yayına Kabul Tarihi:11.03.2021 DOI:10.2167/maeuefd.844386

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu çalışmanın amacı, engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumlarının sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesidir. Betimsel yöntemle yapılmış ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmanın araştırma grubu, engelli çocuğu olan ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 105 anneden oluşmaktadır. Araştırma grubunda yer alan annelere Evlilikte Uyum Ölçeği ve engelli çocuğu olan annelerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Verilerin analizinde, ikili karşılaştırmalar için bağımsız gruplar için t testi, çoklu karşılaştırmalar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda, engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumu puanları ile ailedeki engelli çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu, yaş, evlilik süresi, öğrenim durumu, çocuk sayısı ve çocuğun engel türü değişkenleri açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı bulunmuştur. Anahtar Kelimeler: *Engelli çocuk, anne, evlilik uyumu, sosyo-demografik değişkenler*

Abstract: This study aims to examine the marital adjustment of mothers with disabled children in terms of socio-demographic variables. The research group of this study, in which the descriptive model was used, consists of 105 mothers who have a disabled child and voluntarily accepted to participate in the study. The Marriage Adjustment Scale and a personal information form developed by the researcher to determine some socio-demographic characteristics of mothers with disabled children were applied to the mothers in the study group. In the process of analyzing the data, independent groups t-test was used for paired comparisons, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was used for multiple comparisons. As a result of the data analysis, it was found that there was a significant difference between the marital adjustment scores of the mothers with disabled children and the number of disabled children in the family, and there was no significant difference in terms of age, duration of the marriage, education level, number of children and the type of disability of the child.

Keywords: *Disabled children, mother, marital adjustment, socio-demographic variables*

¹ Öğr.Gör.Dr.,Selçuk Üniversitesi, mustafaguler@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2701-1220

Giriş

Aile genellikle aynı evde yaşayan, üyelerinin temel ihtiyaçlarını karşılayan ve toplumu oluşturan en temel birimdir (Özgüven, 2012). Ailenin oluşumunda önemli bir role sahip olan evlilik, bireylerin uyum sağlamasını önemli ölçüde gerekli kılan en yaygın yaşam biçimidir (Bharambe ve Baviskar, 2013; Kalkan, 2002). İnsan yaşamının önemli dönüm noktalarından biri olan, bireysel ve sosyal alanda birçok işlevi olan, karmaşık ve sürekli değişikliğe uğrayan evlilik (Goel ve Narang, 2012), eşlerin mutluluğunu sağlayan ve kişiliklerinin gelişimine katkıları olan bir birim olarak tanımlanmaktadır (Glenn, 1991). Aynı zamanda evlilik, farklı özelliklere sahip iki kişinin birliğini içeren, iletişim ve etkileşim sistemi olan (Özgüven, 2012), sosyal kurallar ve yasalarla şekillenen özel bir işbirliğidir (Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Evlilik uyumu bireyin evlilik ilişkisindeki ihtiyaçlarını karşılama düzeyine ilişkin algısıdır (Spanier ve Lewis, 1980). Evliliğin ilk günlerinde çok daha önemli olmakla birlikte (Goel ve Narang, 2012) yaşam boyu sürdürülmesi ve korunması gereken bir durumdur. Evlilik uyumu öncelikle sağlıklı bir iletişimi (Özgüven, 2012), evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda fikir birliği yapabilmeyi (Açık, 2008), görev ve sorumlulukları kabullenmeyi (Bilen, 2009), karşılıklı ilgiyi, katılımı, anlayış ve kabulü içeren tatmin edici bir ilişki gerektirir (Slathia, 2014). Yapılan araştırmalarda evlilik uyumu ile olumlu iletişim, cinsel uyum, karşılıklı memnuniyet ve yaşam doyumu değişkenleri arasında pozitif yönde ilişkilerin olduğu belirlenmiştir (Ende İnce ve Güdücü Tüfekçi, 2015; Goel ve Narang, 2012; Saks ve Krupat, 1988). Buna ek olarak evlilik uyumunun eşlerin kaygı ve depresyon düzeyleri ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Eşlerin evlilik uyumları azaldıkça kaygı ve depresyon düzeyleri artmakta (Kılıç, Gençdoğan, Bağ ve Arıcan, 2013), eşlerin depresyon yaşaması durumunda evlilik uyumları olumsuz etkilenmektedir (Johnson ve Jacob, 2000). İçerisinde duygusal, ruhsal, cinsel ve sosyal boyutları olan evlilik uyumunun yüksek oluşu eşlerin psikolojik ve biyolojik sağlıklarının da temelini oluşturur (Kalkan, 2002).

Engelli çocuğa sahip olmanın evlilikte ortaya çıkabilecek sorunların ve sağlıksız ilişkilerin bir sebebi olduğu belirtilmektedir (Baltaş ve Baltaş, 2008; Karpat, 2011). Engelli çocuğa sahip olmanın getirdiği zorluklar, anne babaların daha fazla stres yaşamalarına, ruh sağlıklarında bozulmalara ve kişisel uyumlarında azalmalara neden olmaktadır (Baker, Blacher, Kopp ve Kraemer, 1997; Fidler, Hodapp ve Dykens, 2000; Girli, 2004). Buna ek olarak ebeveynlerin yaşadığı duygusal güçlükler ve yaşanan stres, aile ilişkilerinin zayıflamasına ve evlilik ilişkilerinin bozulmasına neden olabilmektedir (Cavkaytar vd., 2012). Engelli çocuğu olan ebeveynlerin, çocukları normal gelişim gösteren

ebeveynlere göre, evliliklerinden daha az memnun oldukları, evliliklerinde daha fazla zorlanmalar ve uyum sorunları yaşadıkları bulunmuştur (Lee, 2009). Engelli çocuğun koruma, bakım ve gözetime daha fazla ihtiyaç duyması nedeniyle eşler birbirlerine yeterince zaman ayıramamakta ve eş rollerini yerine getirmekte zorlanabilmektedirler. Yaşanan zorluklar, ebeveynlerin hem ilişki doyumunun azalmasına hem de öz yeterlilik ve özgüven duygularının azalmasına neden olabilmektedir (Cavkaytar vd., 2012). Ebeveynlerin yaşadığı zorlanmalar çocuğun engel türüne göre farklılık göstermekte ve bu durum ebeveynlerin evlilik uyumlarını değişen düzeylerde ve olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Wymbs vd., 2008). Farklı engel türünden çocuğa sahip eşlerin evlilik uyumu ile ilgili yapılan araştırma sonuçları evlilik uyumunun düşük, boşanma oranının ise yüksek olduğunu göstermektedir (Coşkun ve Akkaş, 2009; Floyd ve Zmich, 1991; Kazak, 1987; Risdal ve Singer, 2004). Gau vd., (2012) tarafından yapılan araştırma sonucunda, otizm tanılı çocuğu olan ebeveynlerin, normal gelişim gösteren çocukların ebeveynlerinden daha fazla sağlık sorunları, ruhsal bozukluklar ve evlilik sorunları yaşadıkları belirlenmiştir. Buna ek olarak engelli çocuğa sahip ebeveynlerin engelli çocuğu olmayan ebeveynlere göre evliliklerinde daha az görüş birliğine sahip oldukları bildirilmiştir (Gau vd., 2012; Oelofsen ve Richardson, 2006; Trute, 1990).

Engelli çocuğa sahip olmanın getirdiği yük ve sorumluluklar babalara kıyasla anneleri daha çok etkilemekte (Bahar, Bahar, Savaş ve Parlar, 2009; Hastings ve Brown, 2002; Herring vd., 2006; Sarı, 2007) ve annelerin ruhsal sorunlar yaşama ihtimalini arttırmaktadır (Daniels vd., 2008; Oelofsen ve Richardson, 2006) Yapılan araştırma sonuçlarında, engelli çocuğu olan annelerin normal gelişim gösteren çocukların annelerine göre, eşleriyle ilişkilerinin daha zayıf olduğu (Wolf, Noh, Fisman ve Speechley, 1989), daha yüksek düzeyde stres yaşadıkları (Sanders ve Morgan, 1997; Toros, 2002), daha fazla depresif belirtiler gösterdikleri (Olsson ve Hwang, 2001) ve evlilik uyumlarının daha düşük olduğu (Toros, 2002; Toros, Solak ve Metin, 2005) belirlenmiştir.

Evlilik sürecinde eşlerin yaşadığı sorunların artmasına bağlı olarak boşanma oranlarının yükselmesi evliliğinin bireysel ve toplumsal işlevlerinin olması evlilik konusunda yapılan araştırmaları önemli hale getirmektedir (Lazaridès, Bélanger ve Sabourin, 2010). Evlilik süresi, eğitim durumu, yaş, gelir durumu gibi pek çok değişken eşlerin evlilik ilişkisini ve evlilik uyumunu etkileyebilmektedir (Barling, 1984; Broderick ve O'Leary, 1986; Demiray, 2006; Özgüven, 2012). Ayrıca ebeveynlerin sosyo-demografik değişkenlerinin evlilik ilişkisi ve boşanma riski ile ilişkili olduğu belirlenmiştir (Gau vd., 2012; Ono, 2009). Bu değişkenlerin çoğu, engelli çocuğu olan anne babaları benzer biçimde etkileyebilmektedir (Hartley, Seltzer, Barker ve Greenberg, 2011). Bu yönüyle engelli çocuğu olan annelerinin evlilik uyumlarının sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesinin

önemli olduğu ve araştırmadan elde edilecek sonuçların engelli çocuğu olan annelere yönelik sunulacak rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Buraya kadar yapılan açıklamalar doğrultusunda bu çalışmanın amacı, engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumlarının sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda, engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumu puanları ailedeki engelli çocuk sayısı, yaş, evlilik süresi, öğrenim durumu, çocuk sayısı ve çocuğun engel türü değişkenleri göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumlarının sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi amaçlandığından betimsel yöntemle yapılmış ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli ile yapılan araştırmalarda, değişkenler arası ilişki olup olmadığı, değişkenlerden birinde meydana gelen değişimin diğerinde herhangi bir değişime yol açıp açmadığı belirlenmeye çalışılmaktadır (Karasar, 2008).

Araştırma Grubu

Bu çalışma engelli çocuğu olan ve araştırmaya katılmaya gönüllü toplam 105 anne üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yaş değişkenine göre, 20-30 yaş aralığında 19 (%18.1), 31-40 yaş aralığında 58 (%55.2), 41-50 yaş aralığında 25 (%23.8), 51-60 yaş aralığında 3 (%2.9) ebeveyn yer almaktadır. Çalışma grubunda yer alan anneler eğitim durumu değişkeni açısından incelendiğinde, 37'sinin (%35.2) ilkokul, 17'sinin (%16.2) ortaokul, 21'nin (%20) lise, 30'nun (%28.6) üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir. Engel türü değişkeni açısından çocukların 53'ü (%50.5) otizm spektrum bozukluğu tanılı, 18'i (%17.1) zihinsel engelli, 9'u (%8.6) fiziksel engelli, 20'si (%19) dil ve konuşma engelli olup 5 (%4.8) çocuk ise diğer engel türlerinden birine sahiptir. Annelerin 95'i (%90.5) herhangi bir işte çalışmamakta olup, 7'si (%6.7) memur, 3'ü (2.9) işçi olarak çalışmaktadır. Evlilik süresi 5-30 yıl arasında değişen annelerin 98'i (%93.3) tek engelli çocuğa, 7'si (%6.7) si 2 engelli çocuğa sahiptir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, Evlilikte Uyum Ölçeği ve engelli çocuğu olan annelerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Evlilikte uyum ölçeği (EUÖ). Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen Evlilikte Uyum Ölçeği'nin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Tutarel Kışlak (1999) tarafından yapılmıştır. 15 maddeden oluşan Evlilikte Uyum Ölçeği'nde 1 genel uyum sorusu, eşlerin anlaşma konularını ölçen 8 soru ve iletişim, çatışma çözme ve bağlılık özelliklerini ölçen 6 soru yer almaktadır. Ölçekte alınabilecek puan aralığı 0-58 puan arasında değişmekte ve ölçek puanları uyumsuzluktan uyumluluğa doğru artmaktadır. Değerlendirmede 43'ün üzerinde puan alan kişiler evliliklerinde uyumlu olarak değerlendirilebilmektedir. Eşlerin her ikisine veya sadece eşlerden birine uygulanabilen Evlilikte Uyum Ölçeği'nin ölçüt bağımlı geçerlik korelasyon katsayısı -.54, iç tutarlık güvenilirliği .90, test-tekrar test güvenilirliği .57 bulunmuştur (Tutarel Kışlak, 1999).

Kişisel Bilgi Formu. Engelli çocuğu olan annelerin bazı sosyo-demografik özelliklerin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

İşlem

Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden engelli çocuğu olan annelere araştırmanın amacı konusunda bilgi verilmiştir. Daha sonra annelere kişisel bilgi formu ve Evlilikte Uyum Ölçeği'nin uygulanması konusunda gerekli açıklamalar yapılarak ölçme araçları uygulanmıştır. Araştırma için Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 07.12.2020 tarihli ve 10 karar sayılı etik kurul raporu alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde parametrik testlerin varsayımları karşılandığından gruplar arasındaki verileri karşılaştırmak için bağımsız örneklem t testi ve çoklu karşılaştırmalar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t testi iki ilişkisiz örneklem ortalaması arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test edilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), sürekli bir bağımlı değişken üzerinde, ilişkisiz üç veya daha fazla düzeyi olan bir bağımsız değişkenin etkisini belirlemek için kullanılmaktadır (Seçer, 2015). Verilerin analizinde SPSS 16 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Ailedeki Engelli Çocuk Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular

Engelli çocuğu olan annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarının ailedeki engelli çocuk sayısına göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Ailedeki Engelli Çocuk Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik T Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Engelli Çocuk Sayısı	N	$\bar{X}$	S	t	p
Evlilik Uyum	1	98	41.42	7.83	2.119	.036*
	2	7	34.71	11.49		

*p<.05

Tablo 1' de, engelli çocuğu olan annelerin ailedeki engelli çocuk sayısına göre evlilik uyumu ($t_{(103)}=2.119$, $p<.05$) puanları açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Yaşlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular

Engelli çocuğu olan annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarının yaşlarına göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Yaşlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Yaş	N	$\bar{X}$	S	F	p
Evlilik Uyum	20-30	19	43.00	7.52	1.688	.174*
	31-40	58	39.86	8.81		
	41-50	25	42.76	6.99		
	51-60	3	35.00	6.55		

*p>.05

Tablo 2'ye bakıldığında, engelli çocuğu olan annelerin yaşları ile evlilik uyumu ($F_{(101)}= 1.688$; $p>.05$) puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular

Engelli çocuğu olan annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarının evlilik süresine göre farklılaşım farklılaşmadığına yönelik bulgular Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Evlilik Süresi (Yıl)	N	$\bar{X}$	S	F	p
Evlilik Uyum	1-5	3	47.33	10.01	1.864	.107*
	6-10	27	43.66	6.61		
	11-15	29	37.82	9.13		
	16 -20	31	40.87	7.17		
	21-25	10	41.00	9.53		
	25 ve üzeri	5	41.00	10.03		

*p>.05

Tablo 3'de, engelli çocuğu olan annelerin evlilik süresine göre evlilik uyumu ($F_{(99)}= 1.864$; $p>.05$) puanları açısından anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir.

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular

Engelli çocuğu olan annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarının öğrenim durumuna göre farklılaşım farklılaşmadığına yönelik bulgular Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Öğrenim Durumu	N	$\bar{X}$	S	F	p
Evlilik Uyum	İlkokul	37	39.00	9.67	2.469	.066*
	Ortaokul	17	45.17	5.96		
	Lise	21	40.00	7.64		
	Üniversite	30	41.73	7.09		

*p>.05

Tablo 4'de, engelli çocuğu olan annelerin öğrenim durumuna göre evlilik uyumu ($F_{(101)}= 2.469$; $p>.05$) puanlarının anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir.

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular

Engelli çocuğu olan annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarının çocuk sayısına göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Çocuk Sayısı	N	$\bar{X}$	S	F	p
Evlilik Uyumu	1	17	43.58	6.31	.844	.473*
	2	50	39.94	9.47		
	3	33	41.12	7.22		
	4	5	41.60	6.50		

*p>.05

Tablo 5'de, engelli çocuğu olan annelerin çocuk sayısı ile evlilik uyumu ($F_{(101)} = .844$; $p > .05$) puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Çocuğun Engel Türüne Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular

Engelli çocuğu olan annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarının çocuğun engel türüne göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilikte Uyum Ölçeği Puanlarının Çocuğun Engel Türüne Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Çocuğun Engel Türü	N	$\bar{X}$	S	F	p
Evlilik Uyumu	Otizm Spektrum Bozukluğu	53	39.75	9.06	.697	.596*
	Zihinsel	18	42.05	8.11		
	Fiziksel	9	43.55	6.85		
	Dil ve konuşma	20	41.55	7.54		
	Diğer	5	43.20	1.09		

*p>.05

Tablo 6'da, engelli çocuğu olan annelerin çocuğun engel türüne göre evlilik uyumu ($F_{(100)} = .697$; $p > .05$) puanlarının anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir.

Sonuç Tartışma ve Öneriler

Yapılan analizler sonucunda, engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumları ile ailedeki engelli çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık elde edilirken; yaş, evlilik süresi, öğrenim durumu, çocuk sayısı ve çocuğun engel türü değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir.

Bu araştırmada engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumları sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmiş ve bunların arasında yer alan ailedeki engelli çocuk sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık elde edilmiştir. Engelli çocuğun koruma, bakım ve gözetime daha fazla ihtiyaç duyması nedeniyle eşler birbirlerine yeterince zaman ayıramamakta ve eş rollerini yerine getirmekte zorlanabilmektedirler (Cavkaytar, 2012). Yapılan araştırma sonuçları, ailede engelli çocuğun birden fazla olmasının ebeveynlerin evlilik ilişkilerini ve ruh sağlığını daha olumsuz etkilediğini göstermektedir (Bolton vd., 1994; Orsmond, Lin ve Seltzer, 2007; Piven vd., 1990). Annelerin birden fazla engelli çocuğa sahip olmasının getirdiği yük ve artan sorumlulukların annelerin evlilik ilişkilerini olumsuz etkilediği ve evlilik uyum düzeylerinin azalmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan analiz sonucunda, annelerin evlilik uyumlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç, annelerin evlilik uyumlarını yaş değişkeni açısından inceleyen araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Diker, 2020; Ende İnce ve Güdücü Tüfekçi, 2015; Sözer Çapan ve Sarıyıldız, 2017). Benzer biçimde otizm spektrum bozukluğu tanılı çocuğa sahip ebeveynler üzerinde gerçekleştirilen araştırma sonucunda, ebeveynlerin evlilik uyumları ile yaş değişkeni arasında anlamlı farklılık elde edilmemiştir (Ar, 2014). Bu sonuçlara dayanarak, engelli çocuğu olan annelerin yaşlarının evlilik uyumları üzerinde anlamlı farklılaşmaya neden olmadığı söylenebilir.

Engelli çocuğu olan annelerin evlilik süresi değişkenine göre evlilik uyumları açısından anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Elde edilen bu bulgu, annelerin evlilik uyumlarını evlilik süresi değişkenine göre inceleyen diğer araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Erdemir Yeşiltaş, 2020; Sözer Çapan ve Sarıyıldız, 2017). Ar (2014) tarafından yapılan araştırmada normal gelişim gösteren çocuğa sahip annelerin ve otizm spektrum bozukluğu tanılı çocuğa sahip annelerin evlilik süreleriyle evlilik uyumu arasında anlamlı farklılığın olmadığı bulunmuştur. Bu bilgiler ışığında, engelli çocuğu olan annelerin evlilik sürelerinin evlilik uyumları üzerinde anlamlı farklılaşmaya neden olmadığı söylenebilir.

Engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumlarının öğrenim durumuna göre farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek için analiz sonucunda, annelerin öğrenim durumu değişkenine göre evlilik uyumu puanlarında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç, annelerin evlilik uyumlarının öğrenim durumu değişkeni açısından incelendiği araştırmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Ar, 2014, Sözer Çapan ve Sarıyıldız, 2017; Ende İnce ve Güdücü Tüfekçi, 2015). Bu sonuçların aksine, anne babaların evlilik uyumlarının öğrenim durumu değişkenine göre farklılaştığı yönünde araştırma sonuçları da bulunmaktadır. Diker (2020) tarafından zihinsel yetersizliği olan çocuğa sahip anneler üzerinde gerçekleştirilen araştırma sonucunda, annelerin eğitim durumları ile evlilik uyumları arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ve okuryazar olmayan annelerin evlilik uyumu toplam puanlarının ilköğretim ve lise mezunu annelerin puanlarından daha düşük olduğu bulunmuştur. Benzer biçimde özel eğitime gereksinim duyan çocuklara sahip ebeveynlerin evlilik uyumuna bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin etkisinin incelendiği araştırma sonucunda, evlilik uyumu ile eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (Erdemir Yeşiltaş, 2020). Can (2015) tarafından yapılan araştırma sonucunda engelli çocuğu olan ebeveynlerin eğitim düzeyi yükseldikçe evlilik uyumunun arttığı bulunmuştur. Alanyazında konuya ilişkin farklı sonuçların bulunmasından dolayı engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumunu öğrenim düzeyi bağlamında inceleyen daha fazla sayıda araştırmaya ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu, engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumlarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediğidir. Alanyazında bu bulgu ile benzerlik gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Sözer Çapan ve Sarıyıldız 2017; Ende İnce ve Güdücü Tüfekçi, 2015). Ar (2014) tarafından otizmlı çocukların ebeveynlerinin anksiyete düzeylerinin ve evlilik uyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırma sonucunda, ebeveynlerin evlilik uyumlarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Naz (2019) tarafından otizm spektrum bozukluğu tanılı çocuğa sahip ebeveynler üzerinde yapılan bir araştırma sonucunda ise çocuk sayısının evlilik uyumuyla anlamlı bir ilişkisi olduğu ve ebeveynlerin çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumlarının azaldığı belirlenmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumunu çocuk sayısı açısından inceleyen daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Bu araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre, engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumları çocuğun engel türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Zihinsel engelli ve otizm spektrum bozukluğu tanılı çocuğa sahip anne babalar ile çocuğu normal gelişim gösteren anne babaların evlilik ilişkilerinin incelendiği araştırma sonucunda, zihinsel engelli çocuğa sahip

ebeveynler ile otizm spektrum bozukluğu tanılı çocuğa sahip ebeveynler arasında evlilik ilişkilerini değerlendirmeleri açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (Özekes vd., 1998). Bu araştırmadan elde edilen sonuca dayanarak, annelerin çocuğun engeline ilişkin benzer tutum ve düşünce biçimine sahip olabilecekleri düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

1. Bu araştırmada incelenen sosyo-demografik değişkenler arasında yer alan ailedeki engelli çocuk sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık elde edilmiştir. İki engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumunun, tek engelli çocuğu olan annelere göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Konuya ilişkin olarak iki veya daha fazla engelli çocuğu olan anneler üzerinde yeni araştırmaların yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

2. Engelli çocuğu olan annelerin evlilik uyumu ile ilişkili olabileceği düşünülen öz yeterlik, eş tükenmişliği, mesleki tükenmişlik, işle bütünleşme, toplumsal cinsiyet rolleri gibi değişkenlerin dahil edildiği farklı örneklem üzerinde yeni araştırmalar yapılabilir. Buna ek olarak engelli çocuğu olan çalışan annelerin evlilik uyumlarının incelenmesine yönelik yeni araştırmaların yapılmasının yararlı olabileceği söylenebilir.

3. Engelli çocuğu olan anne babalara sunulacak rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile aile danışmanlığı çalışmalarında sosyo-demografik değişkenlerin dikkate alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

4. Engelli çocuğu olan annelere ek olarak babaların da evlilik uyumlarını belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir. Evlilik uyumuna ilişkin eşlerin sonuçları birbirleri ile karşılaştırılabilir. Farklı engel türünden çocuğa sahip anne babaların birlikte dahil edildiği yeni araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Açık, Ö. (2008). *Evlilik uyumu ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki*. (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Ar, Ö. F. (2014). *Normal gelişim gösteren çocuğa sahip ebeveynler ile otizmlili çocuğa sahip ebeveynlerin evlilik uyumu ve anksiyete düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Bahar, A., Bahar, G., Savaş, H. A. ve Parlar, S. (2009). Engelli çocukların annelerinin depresyon ve anksiyete düzeyleri ile stresle başa çıkma tarzlarının belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(11), 97-112.

- Baker, B. L., Blacher, J., Kopp, C. B. ve Kraemer, B. (1997). Parenting children with mental retardation. In N. W. Bray (Ed.), *International Review of Research in Mental Retardation* (Vol. 20, pp. 1-45): Academic Press.
- Baltaş, Z. ve Baltaş, A. (2008). *Stres ve başa çıkma yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Barling, J. (1984). Effects of husbands' work experiences on wives' marital satisfaction. *The Journal of social psychology*, 124(2), 219-225.
- Bharambe, K. D. ve Baviskar, P. A. (2013). A study of marital adjustment in relation to some psychosocio factor. *International Journal of Humanities and Social Science İvention*, 2, 08-10.
- Bilen, M. (2009). *Sağlıklı insan ilişkileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bolton, P., Macdonald, H., Pickles, A., Rios, P., Goode, S., Crowson, M., . . . Rutter, M. (1994). A case-control family history study of autism. *Journal of child Psychology and Psychiatry*, 35(5), 877-900.
- Broderick, J. E. ve O'Leary, K. D. (1986). Contributions of affect, attitudes, and behavior to marital satisfaction. *Journal of consulting and clinical psychology*, 54(4), 514.
- Can, F. G. (2015). *Engelli çocuğu olan ve olmayan ebeveynlerin evlilik uyumu yaşam doyumu ve etkileyen faktörler*. (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Cavkaytar, A., Ardiç, A., Özbey, F., Sönmez, M., Özdemir, O., ve Aksoy, V. (2012). (Ed. Atilla Cavkaytar). *Özel eğitimde aile eğitimi ve rehberliği*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Coşkun, Y. ve Akkaş, G. (2009). Engelli çocuğu olan annelerin sürekli kaygı düzeyleri ile sosyal destek algıları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 213-227.
- Daniels, J., Forssén, U., Hultman, C. M., Cnattingius, S., Savitz, D., Feychting, M. ve Sparén, P. (2008). Parental psychiatric disorders associated with autism spectrum disorders in the offspring. *Pediatrics*, 121, e1357-1362. doi:10.1542/peds.2007-2296
- Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Diker, M. (2020). *Zihinsel yetersizliği olan çocuğa sahip annelerin evlilik uyumu, sosyal destek algısı ve çocuğunu kabul-ret düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Konya.
- Ende İnce, Z. ve Güdücü Tüfekçi, F. (2015). Engelli çocuğu olan ebeveynlerde evlilik uyumu ve yaşam doyumunun değerlendirilmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 102-112.
- Erdemir Yeşiltaş, D. (2020). *Özel eğitime gereksinimi olan çocukların anne babalarının bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin evlilik uyumuna etkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme (kuram ve uygulama)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Fidler, D. J., Hodapp, R. M. ve Dykens, E. M. (2000). Stress in families of young children with Down syndrome, Williams syndrome, and Smith-Magenis syndrome. *Early Education and Development*, 11(4), 395-406.
- Floyd, F. J. ve Zmich, D. E. (1991). Marriage and the parenting partnership: Perceptions and interactions of parents with mentally retarded and typically developing children. *Child Development*, 62(6), 1434-1448.
- Gau, S. S.-F., Chou, M.-C., Chiang, H.-L., Lee, J.-C., Wong, C.-C., Chou, W.-J. ve Wu, Y.-Y. (2012). Parental adjustment, marital relationship, and family function in families of children with autism. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 6(1), 263-270. doi:<https://doi.org/10.1016/j.rasd.2011.05.007>
- Girli, A. (2004). *Otistik çocuklar ve aileleri aile eğitim programları: Kuramsal yaklaşımlar ve uygulamalar*. İzmir: Işık Özel Eğitim Yayınları.
- Glenn, N. D. (1991). The recent trend in marital success in the United States. *Journal of Marriage and the Family*, 53(2), 261-270.
- Goel, S. ve Narang, D. K. (2012). Gender differences in marital adjustment, mental health and frustration reactions during middle age. *IOSR Journal of Humanities and Social Science*, 1(3), 42-49.
- Hartley, S. L., Seltzer, M. M., Barker, E. T. ve Greenberg, J. S. (2011). Marital quality and families of children with developmental disabilities. *International review of research in developmental disabilities*, 41, 1-29. doi:10.1016/B978-0-12-386495-6.00001-1
- Hastings, R. ve Brown, T. (2002). Behavior problems of children with autism, parental self-efficacy, and mental health. *American journal of mental retardation : AJMR*, 107, 222-232.
- Herring, S., Gray, K., Taffe, J., Tonge, B., Sweeney, D., ve Einfeld, S. (2006). Behaviour and emotional problems in toddlers with pervasive developmental disorders and developmental delay: associations with parental mental health and family functioning. *Journal of Intellectual Disability Research*, 50(12), 874-882.
- Johnson, S. L. ve Jacob, T. (2000). Sequential interactions in the marital communication of depressed men and women. *Journal of consulting and clinical psychology*, 68(1), 4.
- Kalkan, M. (2002). *Evlilik ilişkisini geliştirme programının evlilerin evlilik uyum düzeyine etkisi*. (Doktora tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karpat, D. (2011). *Yaygın gelişimsel bozukluk tanısı alan çocukların ebeveynlerinin yaşadığı yas tepkilerinin, evlilik uyumlarının ve sosyal destek algılarının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- Kazak, A. E. (1987). Families with disabled children: Stress and social networks in three samples. *Journal of abnormal child psychology*, 15(1), 137-146.
- Kılıç, D., Gençdoğan, B., Bağ, B. ve Arıcan, D. (2013). Psychosocial problems and marital adjustments of families caring for a child with intellectual disability. *Sexuality and Disability*, 31(3), 287-296. doi:10.1007/s11195-013-9308-6.
- Lazaridès, A., Bélanger, C. ve Sabourin, S. (2010). Personality as moderator of the relationship between communication and couple stability. *Europe's Journal of Psychology*, 6(2), 11-31.
- Lee, G. K. (2009). Parents of children with high functioning autism: How well do they cope and adjust? *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 21(2), 93-114.
- Naz, N. (2019). *Otizimli çocuğu olan anne-babaların evlilik uyumu ve duygu düzenleme güçlükleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Oelofsen, N. ve Richardson, P. (2006). Sense of coherence and parenting stress in mothers and fathers of preschool children with developmental disability. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 31, 1-12. doi:10.1080/13668250500349367
- Olsson, M. B. ve Hwang, C. (2001). Depression in mothers and fathers of children with intellectual disability. *Journal of Intellectual Disability Research*, 45(6), 535-543.
- Ono, H. (2009). Husbands' and wives' education and divorce in the United States and Japan, 1946-2000. *Journal of Family History*, 34(3), 292-322.
- Orsmond, G. I., Lin, L. Y. ve Seltzer, M. M. (2007). Mothers of adolescents and adults with autism: Parenting multiple children with disabilities. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 45(4), 257-270.
- Özekes, M., Girli, A., Sarısoy, M. ve Yurdakul, A. (1998). *Evlilik ilişkilerinde engelli çocuğa sahip olmanın rolü*. 10. Ulusal Psikoloji Kongresi, sözlü bildiri, Ankara
- Özgüven, İ. E. (2012). *Ailede iletişim ve yaşam*. Ankara: Pdrem yayınları.
- Piven, J., Gayle, J., Chase, G. A., Fink, B., Landa, R., Wzorek, M. M. ve Folstein, S. E. (1990). A family history study of neuropsychiatric disorders in the adult siblings of autistic individuals. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 29(2), 177-183.
- Risdal, D. ve Singer, G. H. (2004). Marital adjustment in parents of children with disabilities: A historical review and meta-analysis. *Research and practice for persons with severe disabilities*, 29(2), 95-103.
- Saks, M. ve Krupat, E. (1988). *Social psychology and its applications*. New York: Harper & Row Publishers.
- Sanders, J. L. ve Morgan, S. B. (1997). Family stress and adjustment as perceived by parents of children with autism or Down syndrome: Implications for intervention. *Child & Family Behavior Therapy*, 19(4), 15-32.

- Sarı, H. Y. (2007). Zihinsel engelli çocuğu olan ailelerde aile yüklenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 11(2), 1-5.
- Seçer, İ. (2015). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Slathia, D. (2014). Marital adjustment of working married women and non-working married women of jammu province jammu and kashmir (India). *Global Journal For Research Analysis*, 3(1), 78-79.
- Sözer Çapan, A. ve Sarıyıldız, D. (2017). Özel eğitime gereksinim duyan çocukların annelerinin evlilik uyumunun İncelenmesi. *Aydın Sağlık Dergisi* (2), 19-31.
- Spanier, G. B. ve Lewis, R. A. (1980). Marital quality: A review of the seventies. *Journal of Marriage and the Family*, 825-839.
- Toros, F. (2002). Zihinsel ve/veya bedensel engelli çocukların annelerinin anksiyete, depresyon, evlilik uyumunun ve çocuğu algılama şeklinin değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri Dergisi*, 3(2), 45-52.
- Toros, F., Solak, B. ve Metin, Ö. (2005). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan çocuk ve ergenlerin annelerinde depresyon ve evlilikte uyum düzeyleri. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 3, 205-214.
- Trute, B. (1990). Child and parent predictors of family adjustment in households containing young developmentally disabled children. *Family Relations*, 292-297.
- Tutarel Kışlak, Ş. (1999). Evlilikte uyum ölçeğinin (EUÖ) güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *3P Dergisi*, 7(1), 50-57.
- Wolf, L. C., Noh, S., Fisman, S. N. ve Speechley, M. (1989). Brief report: Psychological effects of parenting stress on parents of autistic children. *Journal of autism and developmental disorders*, 19(1), 157-166.
- Wymbs, B. T., Pelham Jr, W. E., Molina, B. S., Gnagy, E. M., Wilson, T. K. ve Greenhouse, J. B. (2008). Rate and predictors of divorce among parents of youths with ADHD. *Journal of consulting and clinical psychology*, 76(5), 735-744.

Extended Abstract

Purpose and Significance

Marriage, which is considered as one of the most important turning points in human life, is defined as a unit that has many functions in the individual and social field. It is complex and constantly changing, and ensures the happiness of individuals. Marital adjustment, which is defined as the perception of the individual's level of meeting their needs in the marital relationship, primarily requires healthy communication, the ability to agree on issues concerning marriage and family, harmony, acceptance of duties and responsibilities, mutual interest, participation, understanding, and acceptance. The high level of marital adjustment, which has emotional, spiritual, sexual, and social

dimensions, also forms the basis of the psychological and biological health of the spouses. It is stated that having a disabled child is a cause of marital problems and unhealthy relationships. Difficulties arising from having a disabled child may cause parents to experience more stress, deterioration in mental health, emotional difficulties, and deterioration of marital relations. It has been determined that parents with disabled children are less satisfied with their marriage, have difficulties and adjustment problems in their marriage compared to parents whose children are not disabled. Since the disabled child needs more protection, care, and supervision, spouses cannot spare enough time for each other and may have difficulties in fulfilling their spouse roles. Difficulties experienced may cause both decreases in relationship satisfaction and feelings of self-efficacy and self-confidence of parents. The burden and responsibilities of having a disabled child affect mothers more than fathers and increase the likelihood of mothers experiencing mental problems. It has been determined that mothers of children with disabled children have weaker relationships with their partners, experience higher levels of stress, show more depressive symptoms, and have lower marital adjustment than mothers of normally developing children.

Problems experienced in marriage are getting more complicated day by day and problems related to marital adjustment are increasing. The increase in divorce rates due to the increase in the problems experienced by the spouses during the marriage process and the fact that the marriage has both individual and social functions make the researches on marriage important. Some socio-demographic variables such as duration of the marriage, age, and income affect marital adjustment. Besides, it was determined that the socio-demographic variables of the parents were related to the marriage relationship and divorce risk. It is thought that it is important to examine the marital adjustment of mothers with disabled children in terms of socio-demographic variables, and the results to be obtained from the research will contribute to the development of guidance and psychological counseling services for mothers.

This study aims to examine the marital adjustment of mothers with disabled children in terms of socio-demographic variables. In line with this general purpose, the answer to the question “Do the marital adjustment scores of mothers with disabled children differ according to the number of disabled children in the family, age, duration of the marriage, education level, number of children, and the type of disability of the child?” was sought.

Method

The research group of this study, in which the descriptive model was used, consists of 105 mothers who voluntarily accepted to participate in the study. The Marriage Adjustment Scale and a personal

information form developed by the researcher to determine some socio-demographic characteristics of mothers with disabled children were applied to the mothers in the study group.

Result, Discussion, and Conclusion

In the analysis of the data obtained from the research, independent groups t-test for paired comparisons and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) for multiple comparisons were used. As a result of the analysis, it was found that there is a significant difference between the marital adjustment scores of the mothers with disabled children and the number of disabled children in the family ($t_{(103)}=2.119$, $p<.05$). On the other hand, no significant difference was found in terms of variables marital adjustment scores of mothers with disabled children, age ($F_{(101)} = 1.688$; $p> .05$), duration of marriage ($F_{(99)} = 1.864$; $p> .05$), educational status ($F_{(101)} = 2.469$; $p> .05$), number of children ($F_{(101)}= .844$; $p>.05$) and type of disability of the child ($F_{(100)} = .697$; $p> .05$).

As a result of the analysis conducted to examine whether there is a difference in marital adjustment of mothers with disabled children according to socio-demographic variables, a significant difference was obtained according to the marital adjustment scores of mothers with disabled children and the number of disabled children in the family, while there was no significant difference in terms of age, duration of the marriage, education level, number of children and the child's disability type variables.

Significant differences were obtained in terms of the variable of the number of disabled children in the family, which is among the socio-demographic variables examined in this study. It has been found that mothers with two disabled children in the family have a lower marital adjustment than mothers with only one disabled child. Regarding the subject, it is thought that it would be beneficial to carry out new studies on mothers who have two or more disabled children in the family.

New studies can be conducted on different samples including variables such as self-efficacy, couple burnout, occupational burnout, work engagement, gender roles, which are thought to be related to the marital adjustment of mothers with disabled children. Besides, it can be said that conducting new researches to examine the marital adjustment of working mothers with disabled children may be beneficial.

Etik Beyan: " *Engelli Çocuğu Olan Annelerin Evlilik Uyumlarının Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 07.12.2020 tarih ve 10 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. "